

**Sylwetka profesora Eryka Franciszka Prugara
w 76 rocznicę Jego urodzin i 3 rocznicę śmierci.**

Eryk Franciszek Prugar, absolwent Politechniki Lwowskiej, inżynier mechanik, doktor nauk technicznych, profesor nadzwyczajny Politechniki Śląskiej w Gliwicach, był specjalistą w dziedzinie motoryzacji i tłokowych silników spalinowych.

Urodził się 3 grudnia 1916 r. we Lwowie jako jedyny syn Karola, urzędnika PKP i Marii z d. Eberhard, wyznania rzymsko-katolickiego.

Młodość spędził we Lwowie, gdzie w 1927 r. rozpoczął naukę w Szkole Powszechnej im. S. Konarskiego, a następnie kształcił się w Gimnazjum Humanistycznym im. J. Kochanowskiego, w którym 3 maja 1935 r. zdał egzamin dojrzałości. W roku akademickim 1935/36 rozpoczął studia na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lwowskiej. Po dwóch latach studiów 25 października 1937 r. zdał I egzamin państwowy (tzw. "półdyplom"). Po dalszych studiach odbywał praktykę dyplomową w znanych Państwowych Zakładach Inżynierii w Warszawie. Z chwilą wybuchu II Wojny Światowej powrócił do Lwowa.

Podczas okupacji sowieckiej w grudniu 1939 r. podjął pracę zawodową w kooperatywie "ELEKTROTECHNIK" we Lwowie w charakterze monter - mechanika silników spalinowych. W czerwcu 1941 r. wraz z nastaniem okupacji niemieckiej kooperatywa powróciła do przedwojennej nazwy - Zakłady Mechaniczne im. Litwina, a Eryk Prugar został przeniesiony na stanowisko szlifierza cylindrów silników spalinowych.

29 czerwca 1943 r. ukończył studia na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lwowskiej (Oddział Maszynowy, Sekcja Konstrukcyjna) i uzyskał dyplom inżyniera mechanika. Następnie rozpoczął pracę jako asystent prof. dra inż. Z. Ciechanowskiego i prof. dra inż. S. Ochęduski. Na stanowiskach tych pozostał do czasu ponownego wkroczenia Armii Czerwonej. Od czerwca 1943 r. do sierpnia 1945 r. pracował jako starszy inżynier w Wojskowych Zakładach Remontowych przy ul. Pierackiego we Lwowie.

27 września 1945 r. z transportem byłych pracowników Politechniki Lwowskiej opuścił ukochany przez Niego Lwów i przyjechał 3 października 1945 r. na Śląsk do Gliwic.

9 października 1945 r. na podstawie pomyślnie zdanego egzaminu uchwałą Rady Wydziału Mechanicznego Politechniki Śląskiej, z tymczasową siedzibą w Krakowie, uzyskał dyplom (Nr 35) magistra inżyniera mechanika.

1 listopada 1945 r. Eryk Prugar rozpoczął pracę w Politechnice Śląskiej w Gliwicach na Wydziale Mechanicznym, w Katedrze Samochodów i Ciągników, kierowanej przez prof. W. Rubczyńskiego, początkowo na stanowisku st. asystenta a od kwietnia 1952 r. na stanowisku adiunkta. Na skutek likwidacji Katedry Samochodów i Ciągników od 1 października 1952 r. został na krótko przeniesiony do Katedry Dźwignic i Urządzeń Transportowych.

Następnie podjął pracę pod kierunkiem wybitnego specjalisty prof. K. Szawłowskiego w Katedrze Silników Spalinowych, która w 1953 r. weszła w skład nowo powołanego Wydziału Mechaniczno-Energetycznego.

1 grudnia 1956 r. został powołany na stanowisko zastępcy profesora, a 1 października 1961 r. w związku z ustawowym wygaśnięciem tego stanowiska przeszedł na stanowisko st. wykładowcy.

4 lipca 1964 r. na podstawie obronionej przed Radą Wydziału Mechaniczno-Energetycznego Politechniki Śląskiej w Gliwicach pracy pt. "Analiza stosunków między cechami konstrukcyjnymi trójcyldrowych, dwusuwowych silników spalinowych typu trakcyjnego", której promotorem był prof. K. Szawłowski, uzyskał stopień doktora nauk technicznych.

28 czerwca 1968 r. objął stanowisko docenta etatowego w Katedrze Ciepłych Maszyn Tłokowych, powołanej w miejsce Katedry Silników Spalinowych.

1 marca 1986 r. Eryk Prugar otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego. 30 września 1987 r. przeszedł na emeryturę, pozostając jeszcze na 1/3 etatu w Zakładzie Silników Spalinowych Instytutu Techniki Ciepłej.

W trakcie długoletniej pracy naukowo-dydaktycznej prof. Eryk Prugar pełnił wiele odpowiedzialnych funkcji organizacyjnych i wychowawczych na Wydziale Mechanicznym-Energetycznym naszej Uczelni:

- 1945-1952r. - kierownik Zakładu Samochodów i Ciągników (jeszcze na Wydziale Mechanicznym).
- 1953-1974r. - kierownik Zakładu Silników Spalinowych.
- 1958-1962r. - prodziekan Wydziału Mechaniczno-Energetycznego.
- 1958-1968r. - kierownik Katedry Ciepłych Maszyn Tłokowych.
- 1965-1969r. - kierownik Wieczorowych Studiów dla Pracujących.
- 1969-1973r. - organizator i kierownik Oddziału Transportu i Komunikacji Oddziału Mechaniczno-Energetycznego w Ośrodku Naukowo-Dydaktycznym Politechniki Śląskiej w Katowicach.
- 1970-1971r. - kierownik Katedry Eksploatacji Pojazdów.
- 1971-1973r. - dyrektor Instytutu Transportu i Komunikacji.

1974-1987r. - kierownik Zakładu Silników Spalinowych Instytutu Techniki Ciepłej.

1981-1987r. - prodziekan Wydziału Mechanicznego-Energetycznego.

Był promotorem 2 i recenzentem 4 prac doktorskich, prowadził około 600 prac dyplomowych, nie licząc prac przejściowych konstrukcyjnych i badawczych.

Opublikował 3 książki, 2 skrypty, ponad 30 artykułów w czasopismach naukowo-technicznych. Opracował sam bądź kierował 46 rozwiązaniami konstrukcyjno-technologicznymi dla potrzeb gospodarki narodowej, w tym 11 stanowiskami badawczymi wykonanymi w Zakładzie Silników Spalinowych i wdrożonych w Ośrodku Badawczo-Rozwojowym Fabryki Samochodów Małolitrażowych w Bielsku-Białej. Kierował 3 pracami badawczymi w ramach problemów międzyresortowych, uzyskał 4 patenty oraz 3 zgłoszenia patentowe. Od 1971r. był stałym konsultantem ZUT "ZGODA" w Świętochłowicach, produkujących średnioobrotowe silniki spalinowe.

Pełnił obowiązki w różnych komisjach, radach naukowych i stowarzyszeniach:

- członek Komisji Oceny Maszyn i Urządzeń Komitetu Nauki i Techniki
- członek Rady Naukowej przy WRN w Katowicach, 1971r.
- członek Stałego Zespołu Międzyresortowego do zagadnienia zaplecza technicznego motoryzacji, 1971r.
- członek Zespołu Dydaktyczno-Wychowawczego "TRANSPORT" MSWiT, 1973r.
- członek Rady Naukowo-Technicznej w OBR Budowy Maszyn Ciężkich ZUT "ZGODA" w Świętochłowicach, 1974r.
- członek Komisji Naukowo-Problemovej Motoryzacji PAN Oddział w Krakowie, 1978r.
- członek Zespołu Rzecznawców Techniki Samochodowej i Ruchu Drogowego PZM, 1952r.
- członek FIEA (Federation Internationale Des Experts En Automobile) 1958r.

Został odznaczony: 3 odznaczeniami państwowymi, 5 odznaczeniami resortowymi, 2 odznaczeniami wojewódzkimi, 5 odznaczeniami organizacyjnymi. Otrzymał 2 nagrody ministra SWiT, w tym indywidualną i zespołową oraz około 20 nagród rektorów Politechniki Śląskiej.

W 1947r. zawarł związek małżeński z lwowianką Urszulą Iwanow, z którego posiada syna Andrzeja (mgra inż. elektryka, pracownika technicznego Polskiego Radia), był także szczęśliwym dziadziem wnuczka Aleksandra.

Prof. Eryk Prugar był człowiekiem wyjątkowo pracowitym, bardzo lubianym, życzliwym i skromnym, o wyskiej kulturze oraz łagodności. Posiadał dar łatwego nawiązywania kontaktów, w czym pomagała Mu wrodzona pogoda ducha, poczucie humoru i sympatyczny lwowski dowcip.

Od 1981r. należał do NSZZ "SOLIDARNOŚĆ" Politechniki Śląskiej, był sygnatariuszem apeli, protestów przeciwko następstwom Stanu Wojennego i represjom władz PRL. Zachował wrażliwość i zdolność głębokich przeżyć i wzruszeń, jak w przypadku doczekania polskiego papieża, narodzin wnuka, wolnej Polski, czy zostania członkiem Towarzystwa Miłośników Lwowa. Temu miastu, jego mieszkańcom i wspomnieniom pozostał zawsze "SEMPER FIDELIS".

Urodził się pod znakiem zodiaku "Strzelec", posiadał 187 cm wzrostu i 93 kg wagi. Był palaczem dużej ilości papierosów "Carmen" a później fajki i tytoniu "Amphora".

Znał język niemiecki i rosyjski. Dużo czytał, zwłaszcza lubił tajemnice i kulisy II Wojny Światowej. Był uzdolniony rysunkowo, niezrównany w odręcznej perspektywie, gdy w czasie wykładu kilkoma pociągnięciami kredy "wyczarowywał" na tablicy skomplikowany przekrój silnika spalinowego.

Będąc autorytetem w dziedzinie motoryzacji najbardziej lubił i cenił samochód "Volkswagen" (popularnego "garbusa"), którego kolejno trzy egzemplarze eksploatował.

Zmarł 27 września 1989r. po krótkiej chorobie. Na miejsce wiecznego spoczynku na Cmentarzu Centralnym w Gliwicach został odprowadzony przez kapłana, rodzinę, grono oddanych lwowskich przyjaciół, współpracowników oraz licznych wychowanków.

CZEŚĆ JEGO PAMIĘCI

Współpracownicy z Zakładu Silników Spalinowych